

Biblioteksplan för Skinnskattebergs kommun 2015-2018

Antagen av Kommunstyrelsen i Skinnskattebergs kommun

2015.11.03

Innehåll

1 Inledning.....	3
1.1 Underlag	
1.2 Regional kulturplan, regional biblioteksplan...	4
2 Syfte, uppdrag, avgränsning.....	5
2.1 Syfte	
2.2 Uppdrag	
2.3 Avgränsning	
3 Bibliotekets verksamhet och roll.....	6
4 Det integrerade folk- och skolbiblioteket.....	7
5 Prioriterade grupper.....	7
5.1 Barn och ungdomar	
5.2 Personer med funktionsnedsättning	
5.3 Nationella minoriter och personer med annat modersmål än svenska	
6 Samverkan.....	8
6.1 Samverkan lokalt och regionalt	
6.2 Samverkan med föreningar och studieförbund	
7 Verksamhetsplan, medieplan samt mål och handlingsplan för samarbetet med förskola/skola..	8
7.1 Bibliotekets verksamhetsplan	
7.2 Bibliotekets mediaplan	
7.3 Mål och handlingsplan för samarbetet mellan bibliotek, förskola och skolan	

1. Inledning

En ny bibliotekslag trädde i kraft 2014-01-01. Grunden för lagen är bibliotekens roll för det demokratiska samhällets utveckling vad gäller kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. I lagens §9 står det ”På folkbiblioteken ska allmänheten avgiftsfritt få låna eller på annat sätt få tillgång till litteratur under en viss tid oavsett publiceringsform”. Lagen betonar att biblioteksverksamheten ska vara tillgänglig för alla. Som underlag för Biblioteksplan för Skinnskattebergs kommun ligger den regionala kulturplanen och den likaledes regionala biblioteksplanen för Västmanlands län, båda för perioden 2015-2018.

Biblioteksplan för Skinnskattebergs kommun är ett styrdokument som anger riktning för utveckling av biblioteksverksamheten under perioden 2015-2018. Biblioteksplanen ska följas upp vart fjärde år. Ansvaret ligger hos Kommunstyrelsen. I en verksamhetsplan för folkbiblioteket och en för samarbetet mellan bibliotek och förskola/skola samt i en medieplan konkretiseras de utvecklingsarbeten som presenteras i biblioteksplanen. Ansvaret ligger hos sektorchefen för kultur och fritid i samarbete med bibliotekets personal.

1.1 Underlag

Biblioteksplanen bygger på:

- Bibliotekslagen, 2013:801, som fastställer att varje kommun ska ha ett folkbibliotek för att främja läsning, ha tillgång till kvalitetslitteratur, information, upplysning, utbildning samt kulturell verksamhet i övrigt. Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt personer med funktionsnedsättning, personer med annat modersmål än svenska och nationella minoriteter.
- Skollagen. Skollagen fastställer att alla elever ska ha tillgång till skolbibliotek
- Kommunala styrdokument
- Regional biblioteksplan 2015-2018 för Västmanlands län
- Regional kulturplan 2015-2018 för Västmanlands län
- FN:s konvention om barns rättigheter
- FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning
- Europeisk deklaration om jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå(CEMR)
- UNESCO:s folkbiblioteksmanifest
- UNESCO:s skolbiblioteksmanifest

1.2 Regional kulturplan Västmanlands län 2015-2018 och Regional biblioteksplan Västmanlands län 2015-2018 beskriver prioriteringarna inom regional kulturverksamhet bland annat biblioteksverksamhet. Landstinget Västmanland ansvarar för att den regionala kulturplanen utarbetas i samverkan med länets kommuner och efter samråd med länets professionella kulturliv och det civila samhället.

I planen finns beskrivningar av de prioriteringar som landstinget vill göra för sådan regional kulturverksamhet som avses få statligt stöd. I planen klargörs också prioriteringarnas förhållande till de nationella kulturpolitiska målen samt dessutom uppgifter om planerad statlig, kommunal och annan finansiering av verksamheterna. För att utveckla verksamheterna inom biblioteksområdet finns en ambition:

Den regionala biblioteksverksamheten ska:

- utveckla samverkan mellan kommunernas folkbiblioteksverksamhet i länet.
- tillsammans med kommunbiblioteken göra en kartläggning och förstudie för samverkan kring mediesamverkan i Västmanland.
- tillsammans med kommunbiblioteken ta fram riktlinjer för hur medieinfrastrukturen ska formars i Västmanland. Ett större medieutbud ska kunna nås av flera medborgare på lika villkor. Detta kan ske genom att skapa ett gemensamt biblioteksdatasystem, gemensam bibliotekskatalog, webbportal och lånekort. Detta kräver medieplanering på lokal och regional nivå.
- i samverkan med folkbiblioteken, folkbildningen, förskolan och skolan skapa hållbara strukturer med nätverk för det läsfrämjande arbetet.
- utveckla och genomföra modeller och metoder för läsfrämjande aktiviteter.
- utveckla kompetens inom det vidgade textbegreppet.
- i samverkan med folkbiblioteken och i samspel med civilsamhället, lokala kulturlivet och regionala kulturverksamheter utveckla biblioteken som mötesplatser för kulturupplevelser och programverksamhet.
- tillsammans med folkbildningen, biblioteksverksamheterna och andra aktörer inom vuxenutbildningen utveckla strategier och metoder för att överbrygga den digitala klyfta som finns i samhället.
- stödja kommunerna i deras arbete med deras biblioteksplaner så att alla kommuner i Västmanlands län har en politiskt antagen plan för biblioteksverksamheten i slutet av 2015.
- i samverkan med Kungliga biblioteket och kommunerna få fram en uppföljning hur biblioteksplanerna har tagits fram och använts. Uppföljningen är färdigställd 2018.
- i samverkan med folkbiblioteken främja kompetensutveckling inom bibliotekslagens och regionala kulturplanens prioriterade områden för bibliotekspersonal i Västmanland.

Den kommunala biblioteksplanen ska följas upp vart fjärde år. Ansvaret för uppföljning ligger hos Kommunstyrelsen.

2.Syfte, uppdrag och avgränsning

2.1 Syfte

Den kommunala biblioteksplanen ska vara en övergripande plan som utgår ifrån allas behov av biblioteksservice från de allra yngsta till de äldsta, kommunmedborgare såväl som besökare och gäster, ingen får exkluderas. (Bibliotekslagen 2013:801, §2).

2.2 Uppdrag

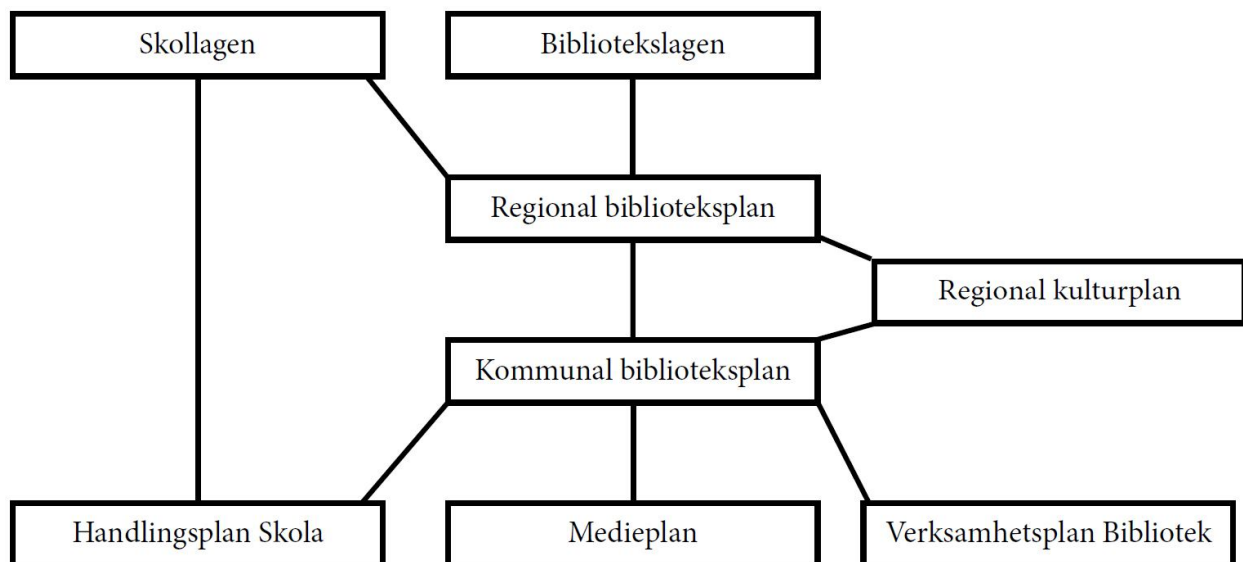
Biblioteket har en viktig funktion i det demokratiska samhället, vilket poängteras i bibliotekslagen 2§. Folkbibliotek är till för alla, oberoende av kön, ålder, etnisk tillhörighet, religion, nationalitet, språk eller socialstatus. Den grundlagsfästa yttrandefriheten kräver att alla har tillgång till ett språk liksom till kunskap och information. Demokrati är ledordet genom hela folkbibliotekets verksamhet. Läsförståelse och informationskompetens är förutsättningar för ett aktivt medborgarskap. Den digitala delaktigheten är särskilt utpekad i den nya bibliotekslagen.

Den nya författningen 9§ tillförsäkrar varje invånare i Sverige tillgång till bibliotek med avgiftsfria lån. Lagen förpliktar även de svenska biblioteken att samverka sinsemellan. Det övergripande uppdraget är formulerat i 2§ i bibliotekslagen. Biblioteken i det allmänna ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt.

Lagen lyfter också fram prioriterade grupper, som personer med funktionsnedsättning, nationella minoriteter och personer med annat modersmål än svenska. Folkbibliotekens utbud av medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet och stimulera läsning och tillgång till litteratur. Bibliotekens arbete ska även främja barn och ungas språkutveckling och stimulera till läsning.

2.3 Avgränsning

Under den kommunala biblioteksplanen ligger en verksamhetsplan för biblioteket, en medieplan samt en mål- och handlingsplan för samarbetet mellan biblioteket, förskolan och skolan. Sambandet mellan lagar och planer i olika nivåer åskådliggörs i skissen på nästa sida.

3 Bibliotekets verksamhet och roll

Biblioteket ska vara ett offentligt rum och kulturcentrum i kommunen och det ska vara tillgängligt och öppet för alla. Biblioteket ska vara en plats som stärker och utvecklar det demokratiska samhället. Biblioteket ska därför upplevas som

- Serviceinriktat
- Tillgängligt
- Professionellt

Biblioteket ska ha en viktig roll som kulturinstitution med kulturevenemang som författarbesök, föreläsningar, utställningar, musik-, dans- och teaterföreställningar för barn och ungdomar, läsfrämjande åtgärder samt förmedling av skönlitteratur och media.

Biblioteket ska tillhandahålla information samt tillgång till Internet till individer och grupper för att ge möjlighet till ett aktivt deltagande i samhällets demokratiska process.

Biblioteket ska förmedla litteratur, främja läsning och fungera som stöd för olika former av utbildning och ge möjligheter för människors kunskapssökande.

Biblioteket ska fungera som en kravlös plats där människor erbjuds olika former av möten, inte bara med ny kunskap och nya upplevelser utan även med andra människor.

Biblioteket ska erbjuda alla medborgare fri tillgång till information såväl fysisk som digital. En viktig drivkraft i samhällsutvecklingen är ny kunskap och biblioteket ska stödja det fria kunskapssökandet och beakta ”det livslånga lärandet”

Tillgång till information är en demokratisk rättighet. Biblioteket ska tillgängliggöra information och tillhandahålla internetanslutna datorer och annan teknisk utrustning för informationssökning och ge god service i handhavandet. För en del grupper i samhället är

denna service den enda möjligheten att ta del av samhällsinformation, kunskap och modern teknik. Personalen ska därför hjälpa besökare att orientera sig i ett nytt digitalt medielandskap.

Biblioteket ska också ta ett stort ansvar för service mot nyanlända och nysvenskar. Det innebär hjälp med att slussas vidare till statliga myndigheter som inte finns representerade i kommunen samt andra för dem viktiga samhällsfunktioner samt i civilsamhället.

4. Det integrerade folk- och skolbiblioteket

I kommunens tätort finns ett integrerat folk- och skolbibliotek från vilket all kommunal biblioteksverksamhet utgår. Det integrerade biblioteket ska ge biblioteksservice till alla i kommunen, såväl barn och unga, förskolans och skolans elever samt allmänheten.

5 Prioriterade grupper

5.1 Barn och ungdomar

Biblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bl.a. genom att erbjuda litteratur anpassad till deras behov (§6 Ds2012:13). Biblioteket ska samverka med skolan, följa och initiera läs- och skrivprojekt samt ge lässtimulans i olika former utifrån barns och ungas behov. Biblioteket ska också vara en integrerad del i undervisningen och fungera som informationscentrum.

5.2 Personer med funktionsnedsättning

Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning bl.a. genom att erbjuda litteratur anpassad till deras behov (§7 Ds2012:13). Bokenkommerverksamhet ska erbjudas för dem som inte kan ta sig till biblioteket och Daisyböcker för synsvaga ska erbjudas. Nyhetstidningar med lättläst information samt taltidningar ska tillhandahållas för grupper med dessa behov.

5.3 Nationella minoriteter och personer med annat modersmål

Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska, bl.a. genom att erbjuda litteratur på

- *De nationella minoritetsspråken*
- *Andra språk än de nationella minoritetsspråken och svenska*
- *Lättläst svenska*

Biblioteket ska erbjuda litteratur och medier inom de nationella minoritetsspråken, andra språk och svenska i samarbete med Länsbibliotek Västmanland och Internationella Biblioteket. Nyhetstidningar med lättläst information ska tillhandahållas. Biblioteket ska också verka för att främja samarbeten med andra aktörer i syfte att ge språkträning och samhällsinformation till nyanlända och nysvenskar.

6. Samverkan

6.1 Samverkan lokalt och regionalt

Biblioteket ska samarbeta med BVC, Familjecentralen, Klockarbergsskolan och förskolorna samt kommunens äldreboenden. Biblioteket ska också samverka med andra bibliotek i regionen och med Länsbibliotek Västmanland.

6.2 Samverkan med föreningar, studieförbund och civilsamhälle

Biblioteket ska samarbeta med föreningar, studieförbund och civilsamhälle för att anordna evenemang, författarbesök, föreläsningar, utställningar och integrationsaktiviteter.

7. Verksamhetsplan, medieplan, plan för förskola/skola.

7.1 Bibliotekets verksamhetsplan

Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. (Ur bibliotekslagen)

Biblioteket i Skinnskatteberg ska bidra till att göra Skinnskattebergs kommun till en kommun i framkant där biblioteket är till för alla, oberoende av kön, ålder, etnisk tillhörighet, religion, nationalitet, språk eller social status. Möjlighet att ta del av det digitala utbudet utan kostnad är särskilt betonad i den nya bibliotekslagen.

Genom regelbundna brukarundersökningar ska allmänhetens uppfattning om bibliotekets servicenivå, tillgänglighet och professionalitet utvärderas.

7.2 Bibliotekets medieplan

Medieplanen är indelad i en del för barn och ungdom och en del för vuxna. Den behandlar frågor om mediebeståndets storlek, ämnesfördelning, rörlighet, utnyttjandegrad och ålder och är grunden för handhavande, inköp och gallring av beståndet.

7.3 Mål och handlingsplan för samarbetet mellan bibliotek, förskola och skola

Biblioteket ska bidra till och stödja uppfyllelsen av förskolans och skolans mål genom att:

- Vara förskolans och skolans informationscentrum.
- Stärka barns, ungdomars, föräldrars och pedagogers kunskap i informationshantering.
- Ge barn och ungdomar lässtimulans.
- Vara en integrerad del i undervisning och lärandemiljö.

Planen utvärderas regelbundet i samverkan med förskola och skola.